

Výzkum postojů Čechů k zálohovému systému

Finální zpráva

Leden 2019

Obsah

1	Cíle a design výzkumu	3
2	Shrnutí	6
3	Třídění odpadu	10
4	Současný zálohový systém	13
5	Zálohový systém na PET lahve a plechovky od nápojů	18
6	Projektový tým	35

1

Cíle a design výzkumu

Hlavním cílem výzkumu bylo

... zjistit, jaký mají Češi postoj k současnému zálohovému systému na skleněné lahve a jak jsou otevřeni jeho případnému rozšíření na PET lahve a plechovky.

Parametry projektu

Sběr dat

Výzkum byl realizován ve dnech **11. – 17. prosince 2018**, online sběr dat prostřednictvím **KANTAR CZ mymap**
- Managed Access Panel.

Cílová skupina

Obecná populace

- 100% lidé ve věku 18–75 let;
- Reprezentativní vzorek dle pohlaví, věku, vzdělání, regionu a velikosti místa bydliště;
- Česká republika.

Velikost vzorku

Celkem bylo provedeno **1007 rozhovorů**.

Data byla vyčištěna a podrobena logickým kontrolám, jejich zpracování bylo provedeno pomocí statistického programu SPSS.

2

Shrnutí

Shrnutí

- Češi mají **princip zálohového systému** díky skleněným lahvím **velmi dobře zažitý**.
- Aktuální výzkum potvrzuje **vysokou podporu zavedení zálohového systému na PET lahve** v České republice.
- Zavedení záloh i na PET lahve **by uvítalo 83 %** z nich.
- Domnívají se, že by to **přinutilo lidi nevyhazovat tyto obaly do přírody nebo do směsného odpadu**.
- Vyvrací i mýtus, že by Češi následně snížili třídění ostatního odpadu.

Shrnutí v detailu: Současná situace

Češi jsou z hlediska třídění odpadů velmi zodpovědní. Většina dospělé populace třídí alespoň nějaký odpad (97%). Nejčastěji třídí PET lahve, papír a sklo.

Třídění kovů není mezi Čechy příliš časté (pouze 31% ho třídí) protože kontejnery na tento typ odpadu nejsou všude dostupné a/nebo lidé nekupují nápoje či potraviny v plechovkách příliš často.

Znalost **zálohového systému na skleněné lahve od piva** vysoká je velmi vysoká (99% Čechů ví, že existuje), ale jen asi polovina populace ví i o ostatních typech vratných skleněných lahví.

Co se týče nákupu, **většina lidí kupuje nápoje ve vratných skleněných lahvích alespoň občas** (92%) a většina z nich také ví, jaká je výše zálohy na lahve, které kupují (80% to ví).

98% jich skleněné lahve vrací (78% vrací všechny, 16% většinu, 4% pouze některé). Hlavním důvodem pro vrácení lahví je získat zpět zaplacenou zálohu.

Shrnutí v detailu: Zálohový systém na PET lahve a plechovky od nápojů

83% Čechů by uvítalo zavedení zálohového systému na PET lahve, 76% lidí by se líbil i zálohový systém na plechovky od nápojů.

Hlavními důvody „pro“ jsou **snížení množství odpadů v přírodě a pozitivní dopad na životní prostředí**, protože by to **přinutilo lidi nevyhazovat tyto typy obalů do smíšeného odpadu**.

Lidem, kterým se tento nový systém nelíbí (jen 17% v případě třídění PET lahví a 24% v případě třídění plechovek), se nechce nosit prázdné obaly zpět do obchodu nebo nemají doma prostor na jejich skladování.

Pro dosažení vysoké návratnosti PET lahví a plechovek (95%) by **výše zálohy měla být ideálně 3 Kč**.

Lidé by preferovali mít možnost **vracet lahve ve všech místech, kde se nápoje prodávají**. Nicméně vyhrazené místo s vratným automatem poblíž domu by bylo také vítáno.

90% lidí předpokládá, že nový vratný systém sníží množství odpadů v přírodě.

Na **třídění ostatního odpadu** to nebude mít **žádný vliv**. 97% lidí, kteří v současnosti odpad třídí a balenou vodu kupují, deklarují, že budou pokračovat v třídění ostatního odpadu.

3

Třídění odpadu

Tříděný odpad

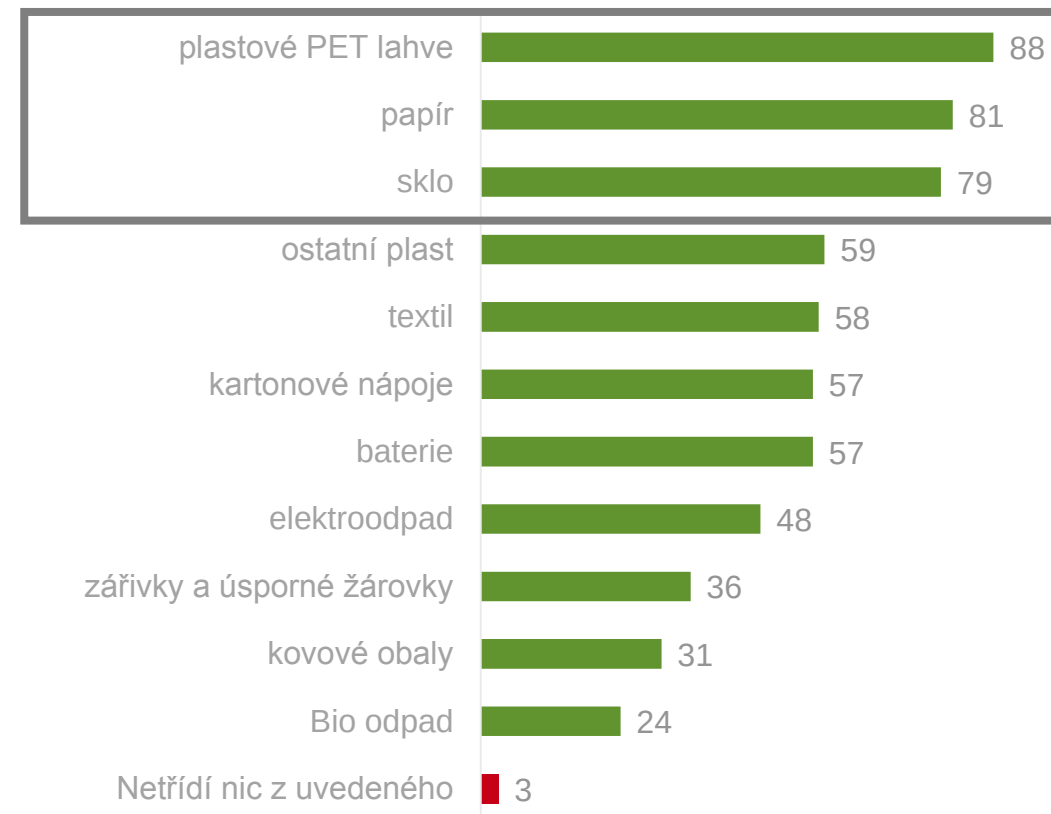

Češi nejvíce třídí plastové PET lahve, papír a sklo.

Demograficky výrazně více třídí starší ženy ve věku 46–75 let, lidé s vyšším vzděláním, lidé z malých obcí a lidé z Prahy.

88% dospělé české populace třídí PET lahve.

Mezi lidmi s vyšším vzděláním a lidmi z malých obcí je to dokonce více než 90%. Více také lidé nosí PET lahve do tříděného odpadu, pokud jich mají do 10 lahví za týden. Ti, kteří mají lahví více, je třídí méně.

OTÁZKA: Které z těchto odpadů obvykle nosíte či vozíte do tříděného odpadu?

BÁZE: Všichni respondenti, N=1007

Důvody, proč netřídí

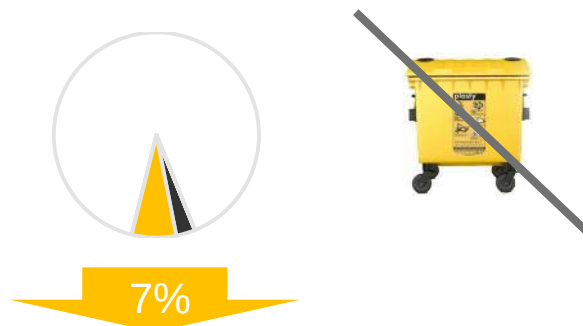

Důvody, proč netřídí žádný odpad

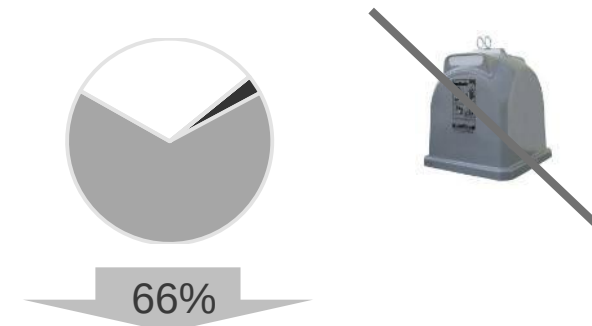
gltím za popelnice
pohodlnost, nechce se mi
produkuji minimum tohoto odpadu
nemám čas
zbytečnost
nevím
nedostatek místa v domácnosti
chybí kontejnery na tříděný odpad

Důvody, proč netřídí žádné plasty

nevím
chybí zde kontejner
nedostatek místa v domácnosti
nevěřím tomu, vše skončí na jedné hromadě
produkuji minimum plastů
pohodlnost, nechce se mi

Důvody, proč netřídí kovový odpad

produkuji minimum tohoto odpadu
chybí zde kontejner
nevím

OTÁZKA: A proč netřídíte žádný z uvedených odpadů? A proč netřídíte plasty? A proč netřídíte kovové obaly (konzervy, plechovky a podobně)?

BÁZE: Respondenti, kteří netřídí

4

Současný zálohový systém

Znalost současného zálohovaného systému

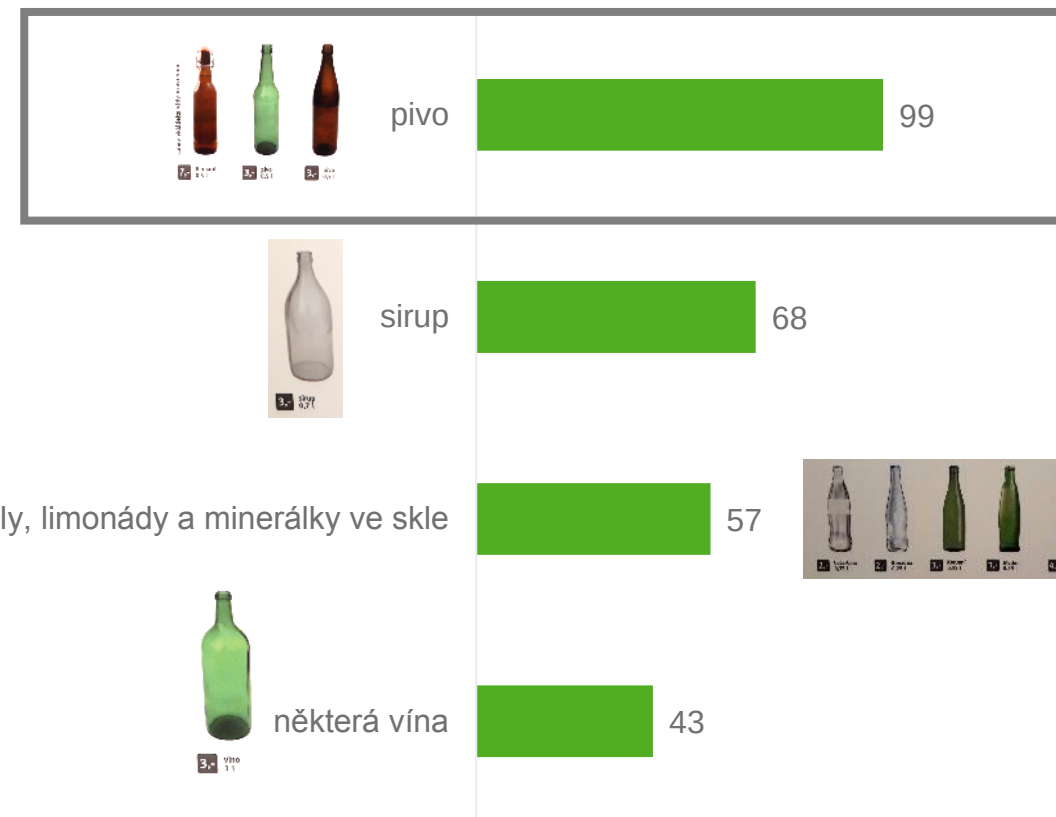

Téměř všichni Češi ví, že na pивní lahve je vratná záloha.

2/3 lidí také ví, že vratná záloha je i na některé skleněné lahve od sirupů *(častěji to ví lidé ve věku 31–60 let, lidé s nižším vzděláním a lidé, kteří mají děti)*.

O tom, že vratná záloha je na skleněné lahve od některých kol, limonád a minerálek, ví 57% *(více to ví muži ve věku 31–45 let)*.

O vratné záloze na některé lahve od vína ví nejméně lidí a to pouze 43% *(častěji to ví muži ve věku 46–75 let, s nižším vzděláním, rozvedení nebo vdovci)*.

OTÁZKA: Víte o tom, že některé skleněné obaly těchto nápojů jsou zálohované (tedy cena nápoje je navýšena o zálohu na lahev, která je Vám pak vyplacena při vrácení prázdné lahve)?

BÁZE: Všichni respondenti, N=1007

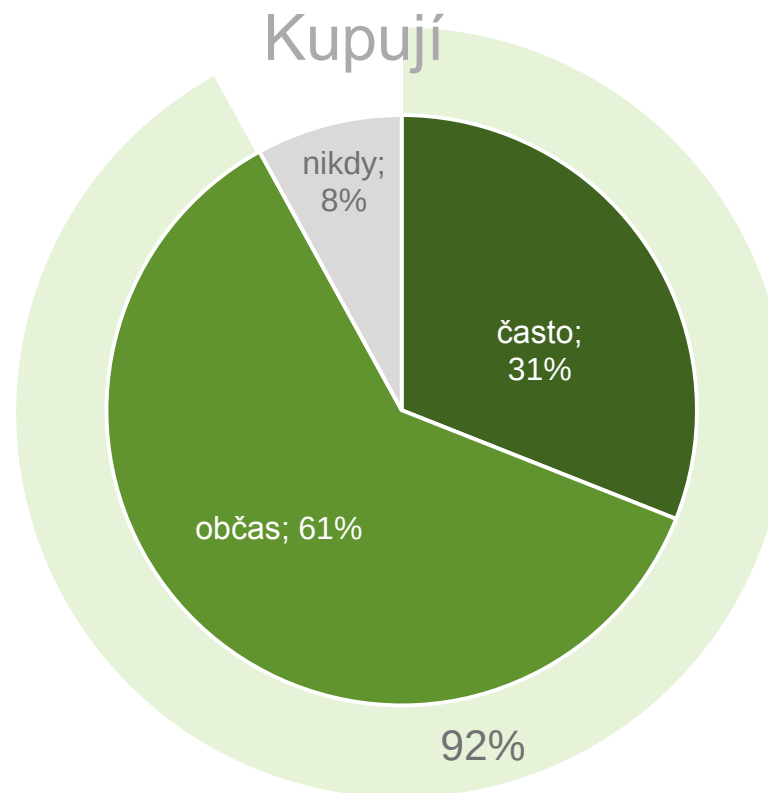
Vratné lahve: Jejich kupování a znalost výše zálohy

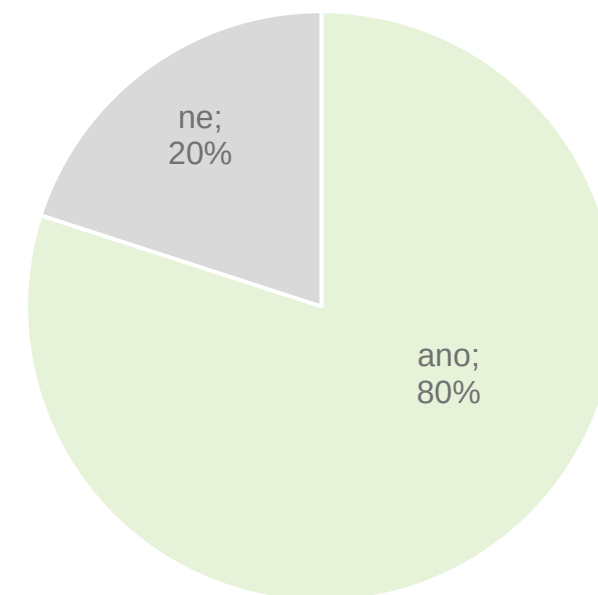
Téměř všichni Češi kupují alespoň občas nápoje ve vratných skleněných lahvích. Třetina dospělé populace je kupuje často (*více muži ve věku 61–75 let*).

80% těchto lidí zná výši zálohy na skleněné lahve, které kupují (*vyšší znalost je mezi muži ve věku 61–75 let a lidmi žijícími v rodinách s dospělými dětmi nebo bez dětí*).

Lidé, kteří to neví nebo si nejsou jisti, jsou častěji svobodní lidé, vdovci a lidé, kteří žijí sami.

Znají výši zálohy

OTÁZKA: Kupujete nějaké nápoje ve skleněných zálohovaných lahvích? A víte, jaká je v současnosti výše zálohy na skleněné lahve, které kupujete?

BÁZE: Všichni respondenti, N=1007

Vratné lahve: Vracení

98% lidí, kteří kupují nápoje ve skleněných vratných lahvích, vrací alespoň některé.

Hlavním důvodem jsou peníze.

78% vrací všechny lahve, 16% většinu, 4% jen část nebo jen některé (častěji mladí lidé).

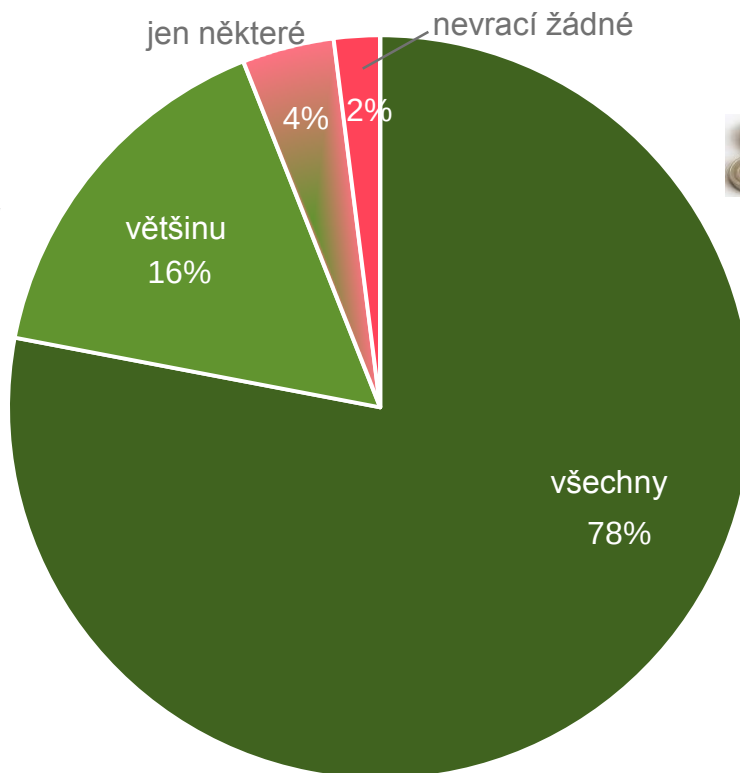
Je velmi ojedinělé, pokud někdo vyhazuje skleněné vratné lahve do směsného odpadu.

2% Čechů je dávají do kontejneru na skleněný odpad. Dělají to převážně ženy z Prahy a velkých měst. Jako důvod uvádějí, že nevědí, zda jsou lahve vratné, nechce se jim je nosit do obchodu, mají jich jen pár nebo si nevzpomenou.

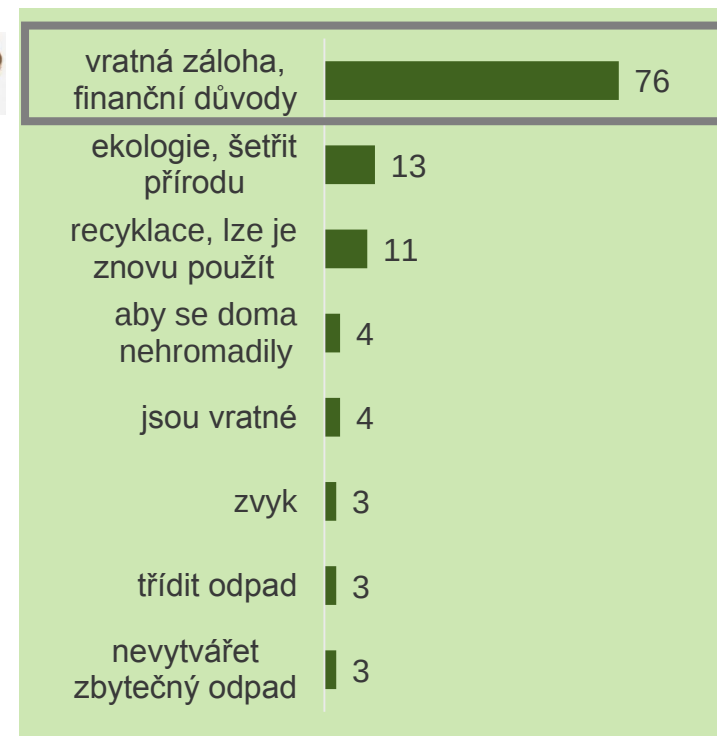
OTÁZKA: A nosíte vratné skleněné lahve, které máte doma, do výkupu (zpět do obchodu)? Proč skleněné lahve vracíte / nevracíte?

BÁZE: pouze ti, kteří kupují nápoje ve skleněných zálohovaných lahvích, N=930

Vrací skleněné lahve

Proč vrací lahve

Vratné lahve: Četnost a počet vracených lahví

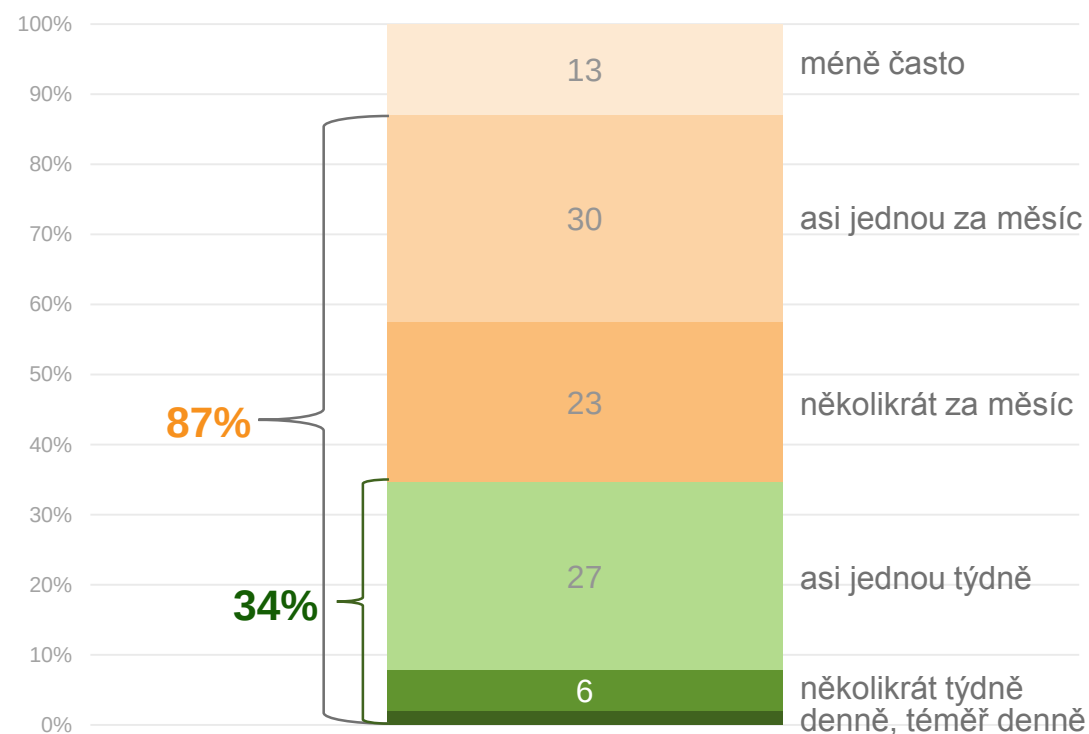

Přibližně **třetina** lidí, kteří kupují nápoje ve skleněných vratných lahvích, je **nosí zpět do výkupu minimálně jednou týdně** (častěji muži, lidé s nižším vzděláním a rodiny s dospělými dětmi).

Většinou nosí **zpět do obchodu 10 nebo 20 lahví**.

Mladší lidé, lidé s nižším vzděláním a lidé z vesnic vrací většinou větší množství lahví najednou.

Jak často vrací lahve

OTÁZKA: A přibližně jak často nosíte vratné skleněné lahve zpět do obchodu? A kolik lahví většinou nesete do obchodu vrátit najednou?

BÁZE: pouze ti, kteří kupují nápoje ve skleněných zálohovaných lahvích a vrací je, N=907

5

Zálohový systém na PET lahve a plechovky od nápojů

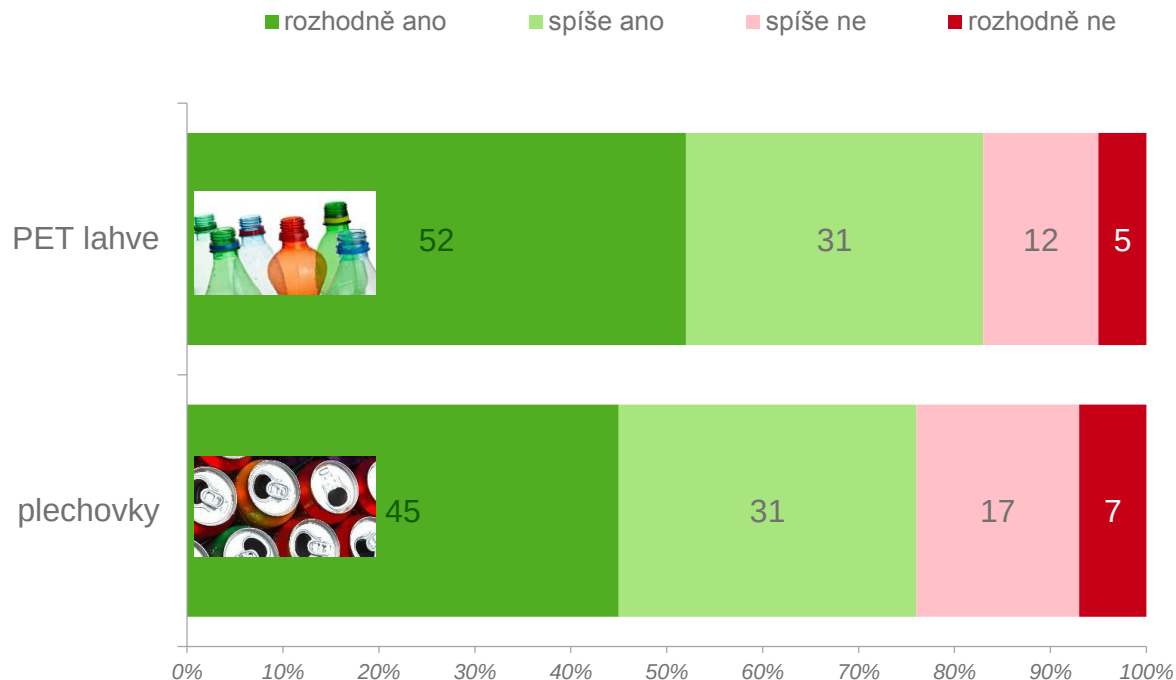
Líbivost myšlenky vratného systému na PET lahve a plechovky

83% Čechů vítá myšlenku vratného systému na PET lahve.

Mezi mladými lidmi je to ještě více (90% žen ve věku 18–30 let zmínilo, že by zálohový systém na PET lahve přivítaly; 61% rozhodně). Vyšší líbivost je také mezi lidmi, kteří kupují balené vody každý den a jejichž domácnost vyhodí více než 20 plastových obalů lahví za týden.

Zálohový systém na plechovky od nápojů by přivítalo 76% Čechů.

Opět více mladí lidé (81%), obzvláště mladé ženy ve věku 18–30 let (84%). Není tu žádný významný rozdíl mezi lidmi, kteří nápoje v plechovkách kupují a kteří ne.

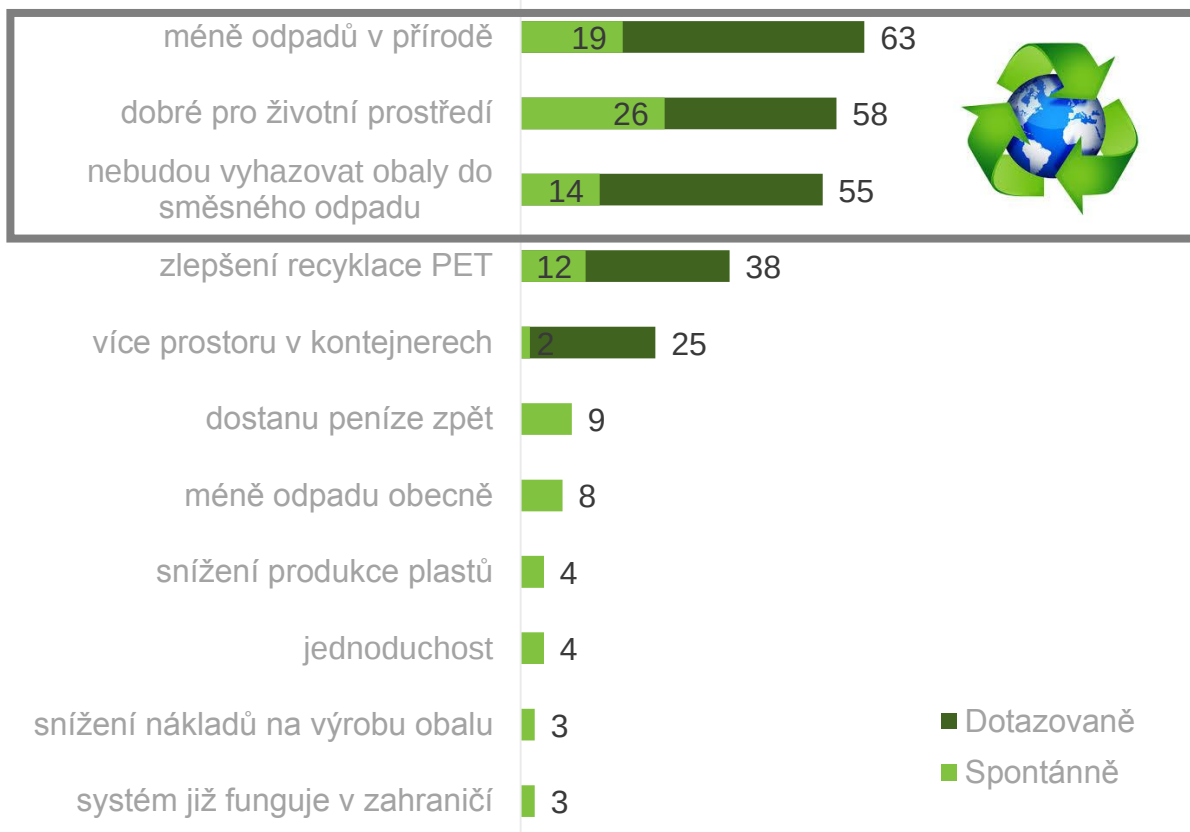
OTÁZKA: Přivítal(a) byste, kdyby byly zálohované PET lahve / plechovky od nealkoholických nápojů?

BÁZE: Všichni respondenti, N=1007

Důvody, proč se vratný systém na PET lahve a plechovky líbí

Lidem se **nejvíce líbí** (jak spontánně, tak dotazovaně), že by zálohový systém na plastové PET lahve a plechovky od nápojů **snížil množství odpadů v přírodě** a měl by **pozitivní vliv na životní prostředí**, protože lidé **nebudou vyhazovat tyto obaly do směsného odpadu**.

Všechny tyto důvody byly ještě častěji zmiňovány lidmi s vyšším vzděláním.

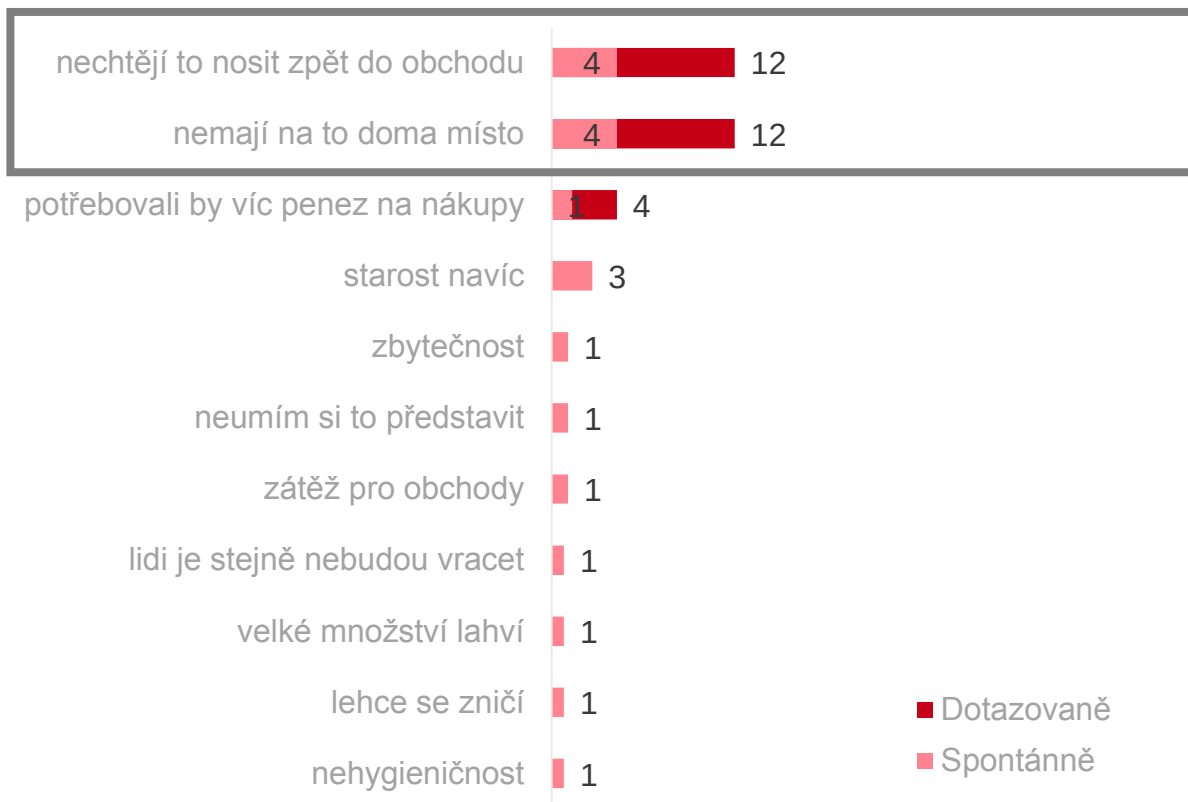
OTÁZKA: A proč se Vám vratný systém těchto obalů líbí? Jaké jsou jeho výhody?

BÁZE: Všichni respondenti, N=1007

Důvody, proč se vratný systém na PET lahve a plechovky nelíbí

Důvody, proč se lidem nelíbí vratný systém na PET lahve nebo plechovky (zmíněné jak dotazovaně, tak spontánně), je to, že se lidem **nechce nosit obaly zpět** do obchodu (*více zmiňováno muži*) a **nedostatek místa na jejich skladování** doma (*častěji zmiňováno ženami*). Oba důvody jsou **zmiňovány jen 12% lidí**.

To, že by **na nákupy potřebovali více peněz**, je problém pouze pro 4% populace.

OTÁZKA: A proč se Vám vratný systém těchto obalů nelíbí? Co Vám na něm vadí?

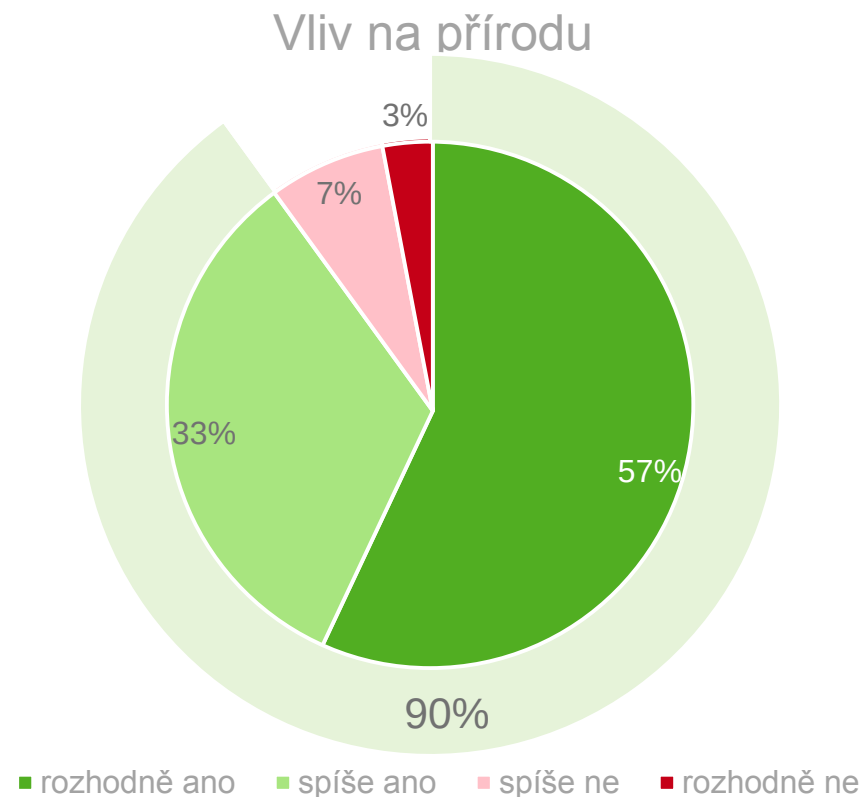
BÁZE: Všichni respondenti, N=1007

Předpokládaný vliv na přírodu

90% lidí předpokládá, že by zálohový systém na PET lahve a plechovky od nápojů snížil množství odpadů v přírodě (57% si dokonce myslí, že by to rozhodně fungovalo).

Odpovědi jsou velmi podobné napříč pohlavím, věku a typu domácnosti. Pouze lidé s vysokoškolským vzděláním a lidé z Prahy jsou o něco málo skeptičtější.

OTÁZKA: Myslíte si, že by zálohování plastových PET lahví a hliníkových plechovek snížilo množství odpadu v přírodě?

BÁZE: Všichni respondenti, N=1007

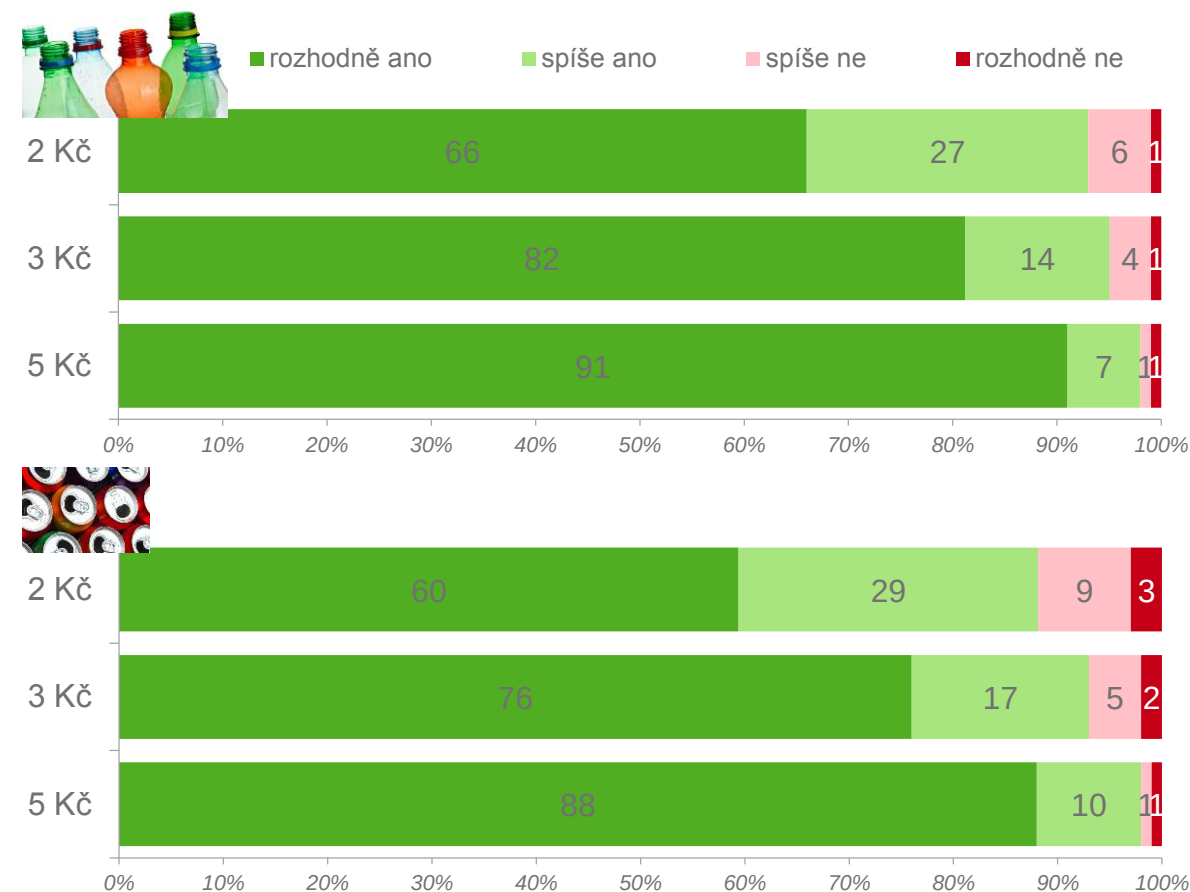
Při jaké výši zálohy by PET lahve či plechovky vraceli

Záloha ve výši 2 Kč je motivující pro 93% lidí, kteří kupují nápoje v plastových PET lahvích.

V případě 3-korunové zálohy by lahve vracelo 95% lidí .

Co se týče plechovek, při vratné záloze 3 Kč by plechovky vracelo 93% Čechů.

OTÁZKA: Vracel(a) byste plastové PET lahve / plechovky, kdyby byla vratná záloha 2 Kč/ 3 Kč/ 5 Kč?

BÁZE: respondenti, kteří kupují nápoje v PET lahvích/ nápoje v plechovkách alespoň jednou za rok, N=952 / N=734

PET lahve: Četnost vracení

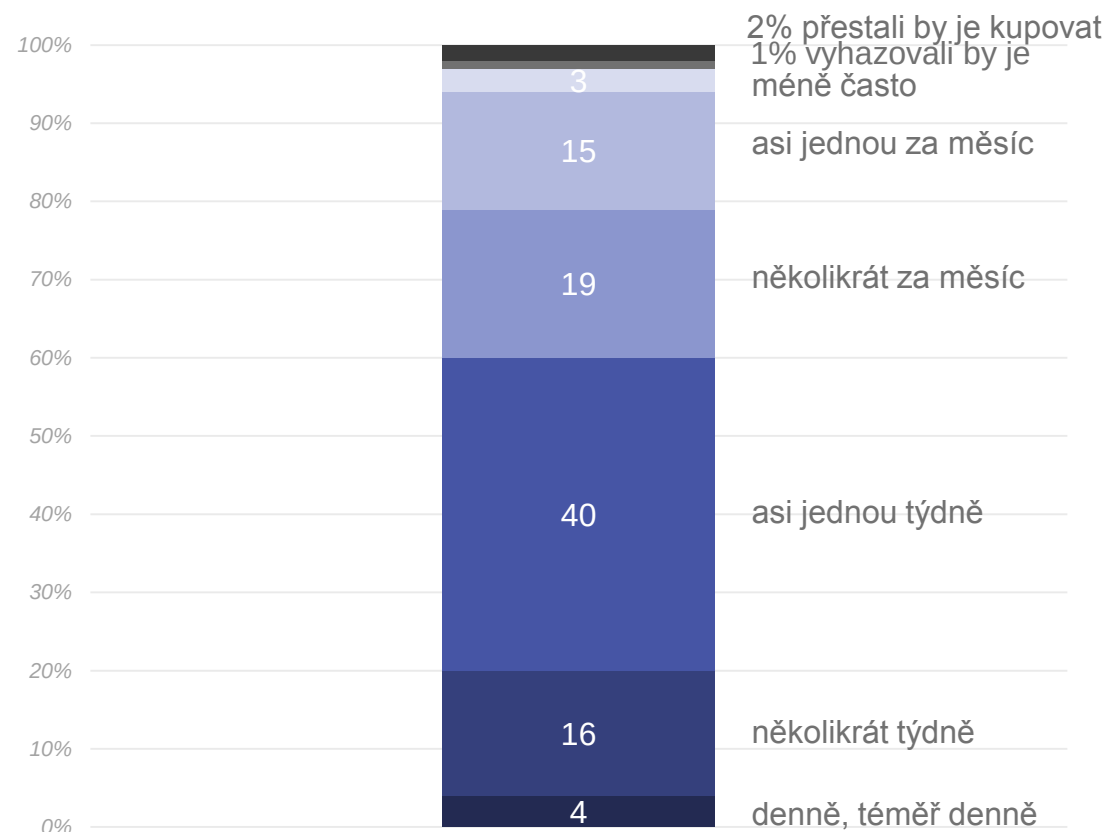
60% lidí, kteří kupují balené nápoje, by je odnášeli zpět do výkupu minimálně jednou týdně (20% několikrát týdně).

Jde převážně o lidi, kteří kupují balené nápoje často a kteří týdně vyhazují hodně PET.

Lidé, kteří by vraceli plastové lahve pouze několikrát za měsíc nebo jednou za měsíc, jsou více starší lidé ve věku 61–75 let a lidé, kteří mají nižší spotřebu balených nápojů.

Pouze 1% lidí deklarovalo, že by plastové lahve nikdy zpět do obchodu nenosili a vyhazovali by je.

A jen 2% lidí by přestali nápoje v plastových PET lahvích kupovat (převážně lidé ve věku 40–60 let, kteří jsou rozvedení nebo žijí sami).

OTÁZKA: A jak často byste nosil(a) / vozil(a) vy, nebo někdo z Vaší domácnosti zpět do výkupu (do obchodu) plastové PET lahve?

BÁZE: respondenti, kteří kupují nápoje v PET lahvích alespoň jednou za měsíc, N=925

Plechovky: Četnost vracení

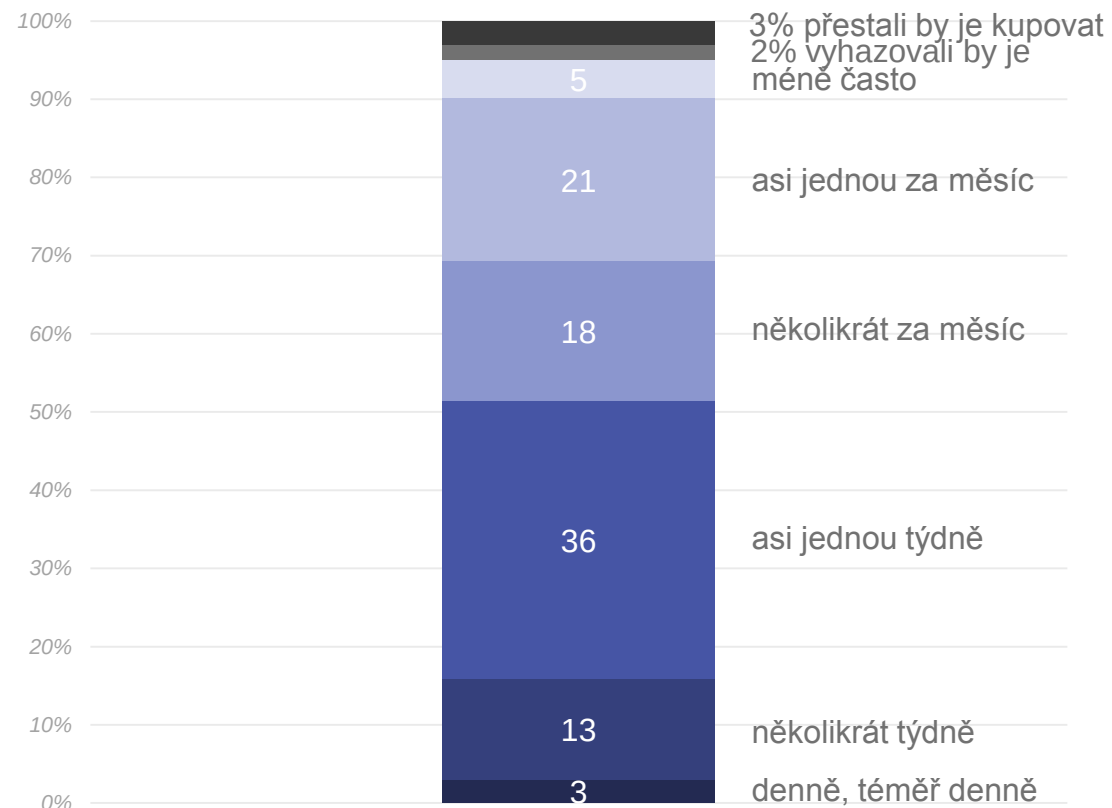

Asi polovina lidí, kteří kupují nápoje v plechovkách, by vracela prázdné obaly alespoň jednou týdně (16% několikrát týdně). Jsou to hlavně lidé, kteří kupují nápoje v těchto obalech často.

Lidé, kteří by vraceli plechovky pouze několikrát za měsíc nebo jednou za měsíc, jsou lidé, kteří nápoje v plechovkách nekupují až tak často (1–5 plechovek za týden).

Podobně jako u PET lahví, pouze **minimum lidí by zálohované plechovky nikdy nevraceli zpět** do obchodu a vyhazovali by je (2%).

3% lidí by přestali nápoje v plechovkách kupovat (lidé, kteří je kupují jen občas a lidé, kteří jsou rozvedeni nebo žijí sami).

OTÁZKA: A jak často byste nosil(a) / vozil(a) vy, nebo někdo z Vaší domácnosti zpět do výkupu (do obchodu) plechovky od nápojů?

BÁZE: respondenti, kteří kupují nápoje v plechovkách alespoň jednou za měsíc, N=585

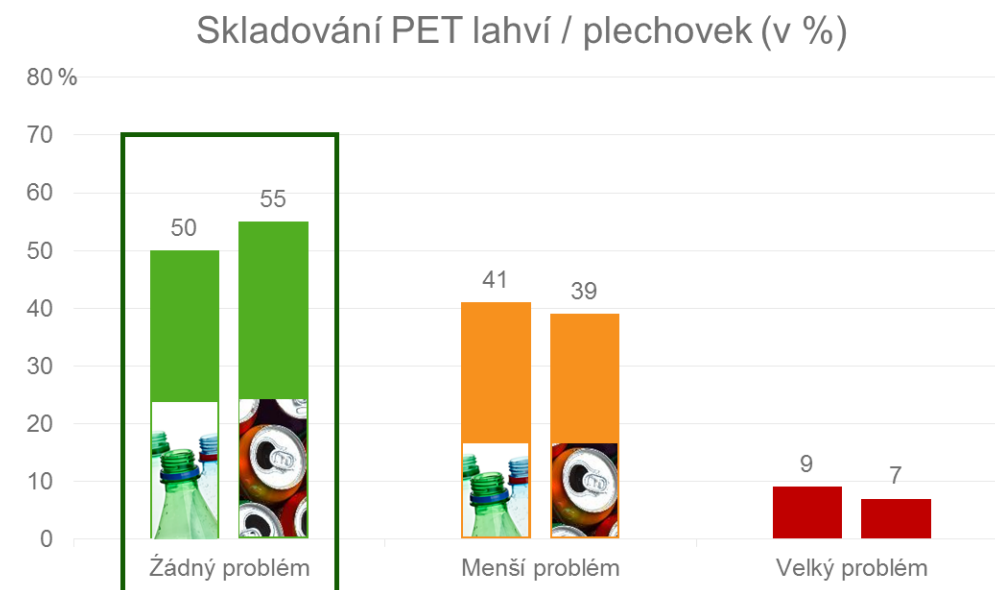
Problém se skladováním obalů doma

Polovině lidí, kteří kupují nápoje v plastových lahvích, by nečinilo skladování prázdných lahví doma žádný problém.

Pro 41% lidí by to byl menší problém a museli by na ně najít a vyčlenit nějaké místo.

Pouze pro 9% by to byl velký problém, i kdyby prázdné lahve odnášeli denně.

Podobné je to u plechovek (skladování není žádný problém pro 55% lidí, kteří nápoje v těchto obalech kupují).

OTÁZKA: Kdyby PET lahve / plechovky od nápojů byly zálohované a do výkupu se musely nosit nezmačkané (v původní velikosti), byl by pro Vás problém je doma skladovat?

BÁZE: respondenti, kteří kupují nápoje v PET lahvích/ nápoje v plechovkách alespoň jednou za rok, N=952 / N=734

Preference míst pro vrácení nápojových obalů

Většina lidí by preferovala možnost vracet obaly od nápojů **na všech místech, kde se prodávají**.

Hodně lidí by také upřednostňovalo **velké obchody** (supermarkety a hypermarkety).

Na druhou stranu, možnost vrácení obalů na čerpacích stanicích je nejméně preferované všemi lidmi.

všechna místa, kde se nápoje prodávají

1. místo

velké obchody (hypermarkety a supermarkety)

2. místo

speciální místo s automatem na vrácení (poblíž bydliště)

3. místo

malý obchod poblíž bydliště

4. místo

čerpací stanice

5. místo

OTÁZKA: Kam byste chtěl(a) vracet nápojové obaly?

BÁZE: Všichni respondenti, N=1007

PET lahve: Vliv na třídění ostatního odpadu

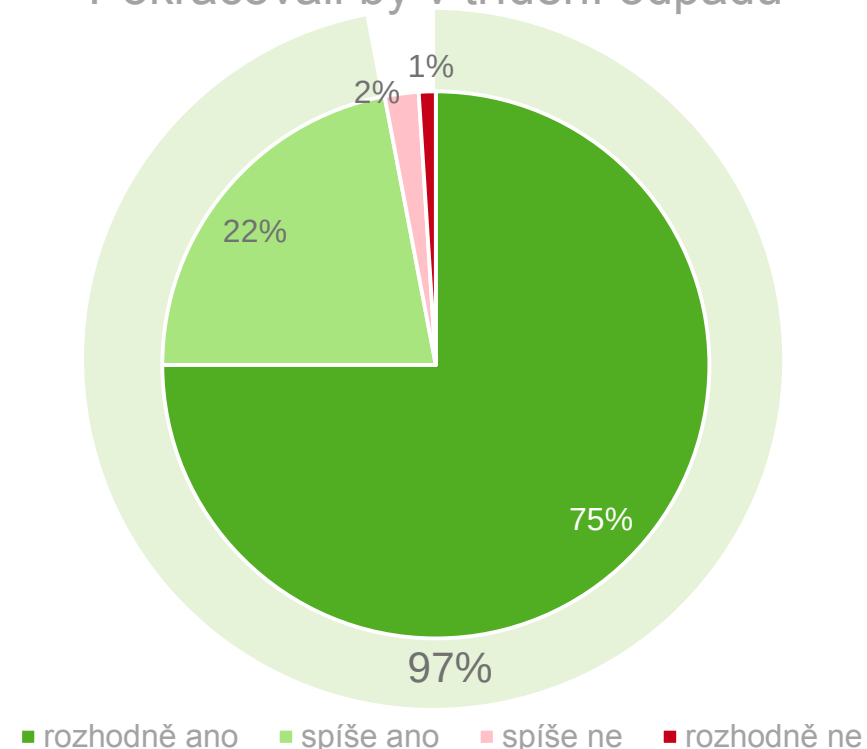

97% lidí, kteří v současnosti odpad třídí a kupují nápoje v plastových PET lahvích, by pokračovali v třídění odpadu i po zavedení zálohového systému na PET lahve (3/4 by rozhodně třídili dál).

Ještě více by pokračovali v třídění ženy, starší lidé ve věku 61–75 let a lidé, kterým se líbí zálohový systém na plastové PET lahve a plechovky od nápojů.

Pokračovali by v třídění odpadu

OTÁZKA: Pokud by plastové PET lahve byly zálohované a vracel(a) byste je, pokračoval(a) byste v třídění ostatního odpadu ve Vaší domácnosti?

BÁZE: respondenti, kteří v současnosti třídí odpad a kupují nápoje v PET lahvích alespoň jednou za ěmsíc, N=876

6

Projektový tým

Projektový tým

KANTAR TNS

Klimentská 10/1207
110 00 Praha 1, Česká republika

Tel: (420) 272 177 111, Fax: (420) 272 177 222

www.cz.kantar.com

Radka Behenská

Client Director

d +420 272 177 145

m +420 724 572 880

e radka.behenska@kantartns.com

Hana Plosová

Project Leader of Quantitative research

d +420 272 177 232

m +420 724 069 893

e hana.plosova@kantartns.com